

L'Almoïna, disposta a ser parc arqueològic

Després de 12 anys d'excavacions, la plaça de l'Almoïna serà el parc arqueològic de València. A través d'aquest projecte, el públic invocarà el passat de la ciutat des de Roma a l'edat mitjana.

Albert Ribera, co-director de les distintes campanyes d'excavació que s'han realitzat a l'Almoïna des de 1985, defineix la importància de la plaça: "és una perfecta radiografia de les Valències que ja no existeixen". En total han estat 51 mesos d'excavacions, amb equips humans que han arribat a l'inusual nombre de 40 persones.

Les excavacions de l'Almoïna, que tot just han acabat ara, van començar a la dècada dels 70. El principal interès de la plaça és arquitectònic, tot i que s'hi han trobat més de 300 peces de ceràmica amb categoria expositiva.

Al llarg dels anys 70, el departament d'història antiga de la facultat d'Història, va iniciar les excavacions en aquesta plaça, que quedaren progressivament interrompudes. L'any 1985, l'ajuntament va iniciar les seues excavacions, que, de nou, quedaren aturades amb el pacte municipal de poder entre PP-UV l'any 1991. En aquell símptoma del *pacte del pollastre*, la regidoria de cultura (anomenada per a l'ocasió de "Acció Cultural") va caure a mans d'Unió Valenciana, representada en aquest departament per la ultra-regionalista Dolores García Broch. La regidora va obviar totalment qualsevol treball en l'Almoïna, i va preferir concentrar-se en empreses com la fracassada recerca de la tomba de Santàngel que empentaren l'ajuntament cap al ridícul total.

A poc a poc, i enmig de nombroses vacil·lacions, el consistori ha anat reconeixent que calia impulsar unes excavacions que tenia oblidades; ara, governant el PP en solitari a l'ajuntament, la regidoria d'urbanisme de Miguel Domínguez ja ha destinat 200 milions de pessetes pressupostàries per a convertir les excavacions finalitzades en un parc arqueològic. Un projecte museogràfic que permetrà contemplar

en tota la seua magnitud les distintes superposicions monumentals que han convertit l'Almoïna en el cor antològic de la ciutat.

Perquè si bé, entre altres objectes, han estat trobades més de 300 peces de ceràmica amb categoria expositiva, i un nombre semblant de monedes, allò que dóna gran transcendència a les excavacions és l'aspecte arquitectònic. "Des de la creació de la ciutat, el 138 abans de Crist, com a metròpoli romana republicana, i fins a la baixa edat mitjana, l'Almoïna aplega el nucli monumental essencial de València", apunta Albert Ribera. Les restes més antigues són vestigis de les barraques que ocuparen la ciutat nounata. Prompte vindrien edificis més sòlids i magnes. Unes termes públiques, que es troben íntegrament

dins del centre de l'immoble, són la contribució més rellevant d'aquest període de romanització republicana. El valor científic de les termes és elevadíssim, ja que són les més antigues del Mediterrani occidental. L'any 1975 abans de Crist, la ciutat va ser arrasada per Pompeu, episodi que ha quedat constatat en el registre arqueològic, i per les deixalles mil·lenàries d'un gran incendi que cobreixen totes les construccions.

De l'època romana imperial, els arqueòlegs destaquen la troballa d'una cúria —el vell ajuntament— i una via principal que enllaça amb la mítica Via Augusta. Altres restes de gran valor són les pertanyents a l'època visigòtica, sobretot la que abasta el segle VI després de Crist. Entre elles, l'abside d'una església i una capella relacionada amb la catedral de la ciutat. També, un dens conjunt de tombes i uns fragments d'un mur que poden pertànyer a un baptisteri visigòtic. Ja en temps islàmics (segle X), destaca una gran alberca que formava part d'un alcàsser. I l'última etapa de troballes, la referent al període baix-medieval, ens mostra l'edifici pròpiament anomenat de l'Almoïna destinat a la manutenció dels pobres.

Tornant al present, durant aquest 98, les obres del parc arqueològic convertiran la plaça de l'Almoïna en una xarxa definitiva de conseqüències històriques. El parc s'erigirà en uns terrenys propietat de l'Arxi-cofradia de la Mare de Déu dels Desemparats, dins dels quals s'han autoritzat les excavacions municipals.

Joan M. Oleaque